

El *Nabí* de Subirachs

El músic Rafael Subirachs (Vic, 1948) fa anys que viu a Sant Feliu de Guíxols. En una època que Barcelona se li havia convertit en un territori hostil que l'engavanyava, va decidir canviar de rumb. Buscava un lloc nou per viure amb la seva dona i van descobrir un pi majestuós i gairebé centenari que s'alçava en un pati interior, al centre de la vila. Una bellesa inesperada. La visió del pi frondós i de capçada ampla va ser un senyal que els va indicar que s'havien de quedar a Sant Feliu. I així ho van fer.

Text > **JORDI ARBONÈS (NIF)**, escriptor

Fotos > **CLAUDI VALENTÍ**

A la vila marinera, Subirachs va trobar el lloc ideal per treballar i compondre una obra simfònica inspirada en el llibre *Nabí* de Josep Carner. Un poeta que va modernitzar la llengua catalana. Un viatge. A Carner se'l va qualificar de «príncep dels poetes»;

s'explicava que els seus escrits amagaven un talent incomparable. Subirachs comenta que la seva idea va germinar als anys vuitanta del segle passat, en què va començar un estudi minuciós sobre el llibre de Carner. Interpretar i potenciar les virtuts de l'escriptor; descobrir la musicalitat de les frases, del

relat i de la rima, tot això el va esperar a crear un paisatge nou que, al cap dels anys, s'ha convertit en una feina gairebé alquímica. Carner partia de la religiositat i, sobretot, de la magnífica metàfora de la història de Jonàs i la balena (fons bíblic), el monstre que t'empassa però no et devora. Carner va

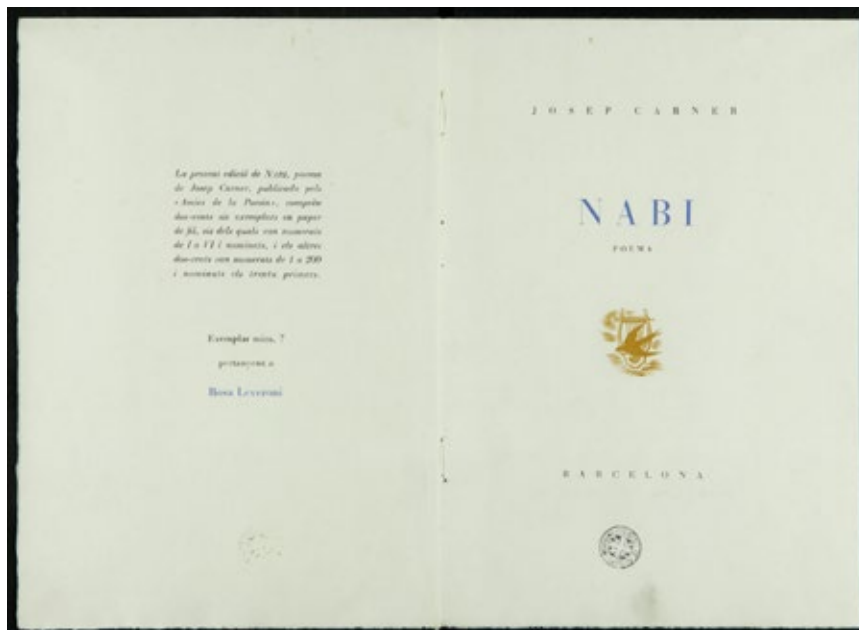
>> Rafael Subirachs, en una imatge recent.

Subirachs ve d'una formació clàssica i, encara que va ser un dels últims Setze Jutges, el cantautor mantenia una passió per la música simfònica

publicar *Nabí* l'any 1941 i va ser tot un referent. A final dels anys seixanta i a principis dels setanta Carner era poc llegit, la joventut entràvem al Zeleste o al Karma i seguíem Pau Riba, Sisa i Ovidi Montllor. Molts descobríem els poetes catalans gràcies als cantautors; nosaltres, amb quatre cançons ben servides, érem feliços. Parlo de la joventut i d'uns músics que ens van acostar la poesia.

Subirachs ve d'una formació clàssica i, encara que va ser un dels darrers Setze Jutges, juntament amb Lluís Llach i Maria del Mar Bonet, comenta que, darrere del cantautor (cadira, guitarra i un focus solitari de llum crua), mantenia una passió per la música simfònica i volia ser director d'orquestra. El 2023 no renega de cap època viscuda, ni tampoc defuig de parlar del passat; s'expressa amb claredat i un bon sentit de l'humor a l'hora de criticar els dies que, per qüestions polítiques, els cantautors que de joves veiem a les festes majors, de cop i volta van quedar proscriuats i van desaparèixer de les programacions. Feien nosa, eren veus que durant la dictadura havien estat vàlides i que, llavors, molestaven. En parla d'una manera pausada i, sobretot, amb l'orgull d'haver superat moltes batalles i, al final, haver bastit una obra de llarga tirada: *Nabí*. Una peça homèrica que dura unes cinc hores, i en què els diferents actes es poden interpretar en solitari, amb orquestra o amb un quartet de càmera. A banda d'un piano Steinway de color vermellós i potser de fusta de cirerer, ha utilitzat tota la tecnologia que la ciència ha desenvolupat aquests darrers anys. L'home treu un moneder petit i semblant al de les àvies i en fa saltar un llapis de memòria per demostrar-me que conté tota l'obra. Res a dir. Dins de dos centímetres de color negre hi ha una òpera sencera.

>> Coberta del volum de *Nabí* dedicat a Rosa Leveroni.

No manifesta cap prejudici respecte d'això, ans al contrari, és de mentalitat oberta i no expressa gens de nostàlgia respecte del passat. Aventura que *Nabí* és una obra difícil de representar —fa temps que va intentar buscar suports. Algú s'hi va interessar i, al cap de poc, se'n va desdir. Se'n va fer una actuació de l'obertura en un teatre de Venècia, però a Catalunya ningú no s'ha atrevit a dur a terme ni tan sols aquest petit pas; per això és una òpera inèdita encara que l'hagi penjat al Facebook, una manera d'estrenar-la en diferit.

El vigatà tranquil i enamorat de Sant Feliu afirma: «No busco res, ni tampoc vaig al darrere de ningú». Ho diu perquè algunes de les millors coses de la seva vida, com el pi pinyoner de la maduresa o l'entrada als Setze Jutges de la joventut, les va trobar sense buscar-les i, a partir de llavors, sempre ha sigut una persona que ha contemplat la benaurança de la vida i hi ha actuat en conseqüència —l'atzar i la vida. Sorprenen que una època en què mana la immediatesa i el menjar ràpid musical encara hi hagi algú que posi el seu talent a favor d'una idea i no en pro del mercat o de la moda. Els cantautors que criticaven la societat van desaparèixer. Qui va cantar «Catalunya, comtat gran» a les Sis Hores de Canet del 1975, que va representar una avançada d'«Els Segadors», un himne revolucionari, ara ho interpreta com una anècdota d'un temps ple d'expectatives.

Està bé descobrir gent que treballa a contravent. Subirachs és un autor a l'ombra (viu en l'anonimat i fa molt temps que no fa concerts), un eremita modern que compareix amb la gràcia d'una persona decidida a deixar un llegat malgrat la complexitat del destí. Subirachs ha fet una obra ben treballada i pautaada. Mostra un desig i, sobretot, una passió, que aporta una visió nova del món gràcies a la valentia d'haver treballat amb una obra mestra, el *Nabí* de Josep Carner.

Subirachs és un autor a l'ombra (viu en l'anonimat i fa molt temps que no fa concerts), un eremita modern que compareix amb la gràcia d'una persona decidida a deixar un llegat malgrat la complexitat del destí